

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Z.N.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie I ACa .. /16,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 marca 2018 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Pozew o rozwód powódka Z. N. wniosła w dniu 2 września 2015 r. Sąd Okręgowy w [...] wydał wyrok rozwodowy w dniu 18 grudnia 2015 r. Został o zaskarżony apelacją przez powódkę w części dotyczącej kosztów utrzymania małoletnich dzieci (wyrok zasądzał od pozwanego kwotę po 800 zł na dziecko). Wyrokiem z dnia 13 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił częściowo zaskarżony wyrok w kierunku postulowanym przez powódkę (przyznał na dziecko po 1.200 zł), w pozostałym zakresie jej apelację oddalił.

W dniu 28 września 2017 r. pełnomocnik powódki złożył wniosek o wydanie klauzuli wykonalności. Zaznaczył, że stawi się po nią osobiście. W odpowiedzi, zarządzeniem z dnia 4 października 2017 r. Sąd drugiej instancji zobowiązał pełnomocnika powódki do wyjaśnienia którego punktu wyroku dotyczy wniosek,

względnie, czy jest to wniosek o klauzulę wykonalności, czy o stwierdzenie prawomocności.

Odnosząc się do zobowiązania Sądu, pełnomocnik powódki pismem z dnia 12 października 2017 r. (które wpłynęło do Sądu dopiero w dniu 20 października 2017 r.) zmodyfikował wniosek z dnia 27 września 2017 r. w ten sposób, że zwrócił się o odpis wyroku Sądu Okręgowego wraz ze stwierdzeniem jego prawomocności i wzmianką o wykonalności. Dodatkowo wniósł o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 13 lipca 2017 r. w zakresie należności alimentacyjnych zasądzonych tym rozstrzygnięciem.

Na skutek pisma powódki, Sąd wezwał jej pełnomocnika do uiszczenia opłaty za stwierdzenie prawomocności i wykonalności, a nadto do sprecyzowania wniosku o klauzulę wykonalności co do jego zakresu (zarządzenie z dnia 31 października 2017 r.). Wskazał, że wyrok Sądu Apelacyjnego dotyczy wyłącznie alimentów po 400 zł miesięcznie. Wobec braku odpowiedzi, zgodnie z zastrzeżeniem, przewodniczący I Wydziału Cywilnego zarządzeniem z dnia 14 listopada 2017 r. zwrócił pełnomocnikowi powódki wnioski z dnia 27 września 2017 r. i z dnia 12 października 2017 r. Zarządzenie pełnomocnik powódki odebrała w dniu 23 listopada 2017 r. Pismem z dnia 24 listopada 2017 r. (doręczonym do Sądu w dniu 30 listopada 2017 r.) pełnomocnik powódki podtrzymała wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Apelacyjnego w zakresie należności alimentacyjnych zasądzonych wyrokiem, to jest w pkt I wyroku. Z ostrożności procesowej, dodatkowo wniósł o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18 grudnia 2015 r. co do pkt 3. Podtrzymała też wnioski o stwierdzenie prawomocności i wzmiankę o wykonalności wyroku Sadu drugiej instancji. Tytuł wykonawczy został wydany w dniu 4 grudnia 2017 r.

Pismem z dnia 24 listopada 2017 r. (które wpłynęło do Sadu Apelacyjnego w [...] w dniu 28 listopada 2017 r.) pełnomocnik powódki wniosła skargę na przewlekłość postępowania z wniosku o klauzulę wykonalności. Domagał się:

- stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...], I Wydział Cywilny w sprawie z wniosku Z. N., działającej w imieniu i na rzecz swoich synów L. i R. K. z dnia 17 lipca 2017 r. ponowionym w piśmie 12 października 2017 r., 24 listopada 2017 r. o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi z dnia 13 lipca

2017 r. w zakresie roszczeń alimentacyjnych, w sprawie z udziałem A. K., sygn. akt I Aca .../16 (sygn. akt I Inst. XXIV C .../15), nastąpiła przewlekłość postępowania;

- wydania Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia niezwłocznego wydania Skarżącej tytułu wykonawczego;

- przyznania od Skarbu Państwa ze środków własnych Sądu Apelacyjnego w [...], na rzecz Skarżącej kwoty 9.600 zł;

- przyznania od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] - kosztów tego postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych oraz uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu skargi powódka w sposób wybiórczy przedstawiła przebieg postępowania. W jej ocenie podejmowane przez Sąd czynności w sprawie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi nie znajdują uzasadnienia w zgromadzonym materiale sprawy. Każde pismo pełnomocnika skarżącej było odpowiednio uzasadniane i wynikało z określonego stanu faktycznego w sprawie. Dodała, że zgodnie z art. 781¹ k.p.c. wniosek o nadanie klauzuli wykonalności sąd rozpoznaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia jego złożenia. W związku z powyższym doszło do ponad 40 krotnego przekroczenia ustawowego terminu rozpatrzenia sprawy. Przekroczenie jest więc istotne i uniemożliwia skarżącej dochodzenie należności na zaspokojenie potrzeb życiowych dzieci.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie może zostać uwzględniona.

Na początku trzeba wspomnieć o wątpliwościach prawnych. Z treści ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 75) nie sposób jednoznacznie wywieść, czy skarga jest dopuszczalna w postępowaniu o nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności. W orzecznictwie występuje dwugłos. W uchwale z dnia 4 sierpnia 2016 r., III SPZP 1/16, OSNP 2017 nr 5, poz. 63, Sąd Najwyższy stwierdził, że niedopuszczalna jest

skarga na przewlekłość postępowania, której przedmiot stanowi zwłoka w nadaniu klauzuli wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty. Stanowisko to zostało szeroko i gruntownie umotywowane. Można też znaleźć judykaty kontestujące powyższe zapatrywanie (postanowienie z dnia 18 stycznia 2017 r., III SPZP 2/16, LEX nr 2203501). Stwierdza się w nich, że omawiana ustawa ma zastosowanie do przewlekłości w postępowania klauzulowym.

W niniejszej sprawie wskazane wątpliwości nie wpływają ostatecznie na wynik sprawy. Bez względu na to, czy procedura klauzulowa została przez ustawodawcę objęta kontrolą, ujawnione okoliczności faktyczne nie pozwalają na głoszenie, że Sąd drugiej instancji pozostawał w nieuzasadnionej zwłoce. Pełnomocnik powódki w skardze pisze, że kolejne pisma składane w sprawie były „odpowiednio uzasadnione”. Problem w tym, że mimo tej deklaracji, okazuje się, że następującym po sobie pismom powódki Sąd drugiej instancji nie mógł nadać biegu z powodu istotnych braków. Prawdą jest, że art. 781¹ k.p.c., nakazuje wniosek o nadanie klauzuli wykonalności rozpoznać niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia jego złożenia. Nie znaczy to, że termin ten zaczyna biec w sytuacji, gdy strona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika formułuje wniosek w sposób niejasny, to jest nie wskazuje, czy nadanie klauzuli wykonalności ma dotyczyć całości rozstrzygnięcia, czy też jego wybranych punktów. Nie można przy tym pominąć, że strona w odpowiedzi na zobowiązanie Sądu po raz kolejny użyła niedookreślonego zwrotu „w zakresie należności alimentacyjnych zasądzonych tym rozstrzygnięciem”. Zważywszy na to, że wyrok Sądu Apelacyjnego podwyższał jedynie zasądzone wcześniej alimenty (które nie zostały objęte środkiem zaskarżenia) niezbędne było również doprecyzowanie, czy klauzula wykonalności ma zostać nadana jedynie co do alimentów po 400 zł (czyli w części zasądzonej przez Sąd drugiej instancji, z pominięciem przyznanych w wyroku Sądu Okręgowego). Strona powodowa nie odpowiedziała na to zobowiązanie, co doprowadziło do wydania zarządzenia o zwrocie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. W rezultacie, dopiero pismem z dnia 24 listopada 2017 r. (doręczonym do Sądu w dniu 30 listopada 2017 r.) pełnomocnik powódki jednoznacznie stwierdził, że wnosi o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Apelacyjnego w zakresie należności alimentacyjnych zasądzonych wyrokiem, to

jest w pkt I, a także wyrokowi Sądu Okręgowego z dnia 18 grudnia 2015 r. co do pkt 3. Dopiero w tym momencie doszło do złożenia wniosku w sposób umożliwiający nadanie mu biegu, co też się stało, gdyż Sad wydał klauzulę wykonalności w dniu 4 grudnia 2017 r.

W świetle przedstawionych zdarzeń, nie sposób twierdzić, że po stronie Sądu doszło do opieszałości. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. skarga jest uprawniona, jeśli doszło do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Zwrot ten nie obejmuje jednak sytuacji, w których strona nie wykonując nałożonych na nią obowiązków procesowych uniemożliwia sądowi zrealizowanie żądania. W takim wypadku nie można twierdzić, że postępowanie trwało dłużej niż jest to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej.

W rezultacie, skarga powódki nie może zostać uwzględniona i należało orzec jak w sentencji na podstawie art. 12 ust. 1 wymienionej ustawy.

kc